

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO
VETERINARSKA UPRAVA RS

Številka: 007 – 1/2008 - 1

Datum: 7. januar 2008

Zaradi enotnega izvajanja Pravilnika o izvajanju sistematičnega spremljanja stanja boleznih in cepljenih živali v letu 2008 (Uradni list RS, št. 123/07) izdaja Veterinarska uprava Republike Slovenije, na podlagi 8. točke 78. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05), naslednje

OBVEZNO NAVODILO

o postopkih izvajanja Pravilnika o izvajanju sistematičnega spremljanja stanja boleznih in cepljenih živali v letu 2008 (v nadaljnjem besedilu: pravilnik)

A. SPLOŠNE DOLOČBE

I.

1. Predlog računa za povračilo stroškov izvedbe odrejenih del potrdi uradni veterinar, v skladu s petim odstavkom 2. člena, do petnajstega dne v mesecu le v primeru, da je veterinarska organizacija v roku predložila predlog računa, drugače se ta rok ustrezno podaljša.
2. Veterinarske ambulante, ki opravljajo dela iz pravilnika v poslovnih sistemih, morajo predložiti predlog računa za povračilo stroškov izvedbe odrejenih del in dokazila o tem na sedež tistega območnega urada, kjer so izvedli ta dela.
3. Kot dokazila o opravljenem delu, se upoštevajo vnosi v Centralni informacijski sistem Veterinarske uprave Republike Slovenije za sporočanje obveščanje in spremljanje boleznih živali (CIS VURS – EPI) razen podatkov o cepljenjih, ki se podajo na obrazcu iz priloge 5 pravilnika.
4. Kot dokazilo o opravljenih vzorčenjih za genotipizacijo veterinarske organizacije OU VURS predložijo kopijo zapisnika o odvzemu vzorcev za genotipizacijo.

II.

1. Predlog zahtevka za povračila stroškov izvedbe odrejenih del potrdi uradni veterinar OU VURS, v skladu s četrnim odstavkom 3. člena Pravilnika, do 30. dne v mesecu le v primeru, da je Nacionalni veterinarski inštitut (NVI) v roku predložil zahtevek, drugače se ta rok ustrezno podaljša.
2. Kot dokazila o opravljenem delu, se upoštevajo vnosi v CIS VURS – EPI in mesečna poročila o opravljenih preiskavah na TSE in BSE poslana na GU VURS, kakor tudi poročila o opravljenih genotipizacijah.

B. PREVENTIVNI UKREPI PRI GOVEDU

II.

Poleg podatkov iz 5. člena pravilnika koncesionar vpiše v dnevnik, ki se hrani na gospodarstvu, tudi številko zapisnika o odvzemu vzorcev in tuberkulinskem preizkusu ter številke živali, ki jim ni bilo potrebno odvzeti vzorcev za preiskavo na brucelozo v skladu z drugim odstavkom 12. člena pravilnika. To vpiše tudi v rubriko »opomba koncesionarja« v elektronski obliki zapisnika. Enak postopek velja tudi za odstopanja v skladu s 17. členom pravilnika.

III.

1. Za ugotavljanje bruceloze v skladu z 12. členom pravilnika se kot presejalni test uporabi Rose Bengal (RB) test, kot potrditveni pa test reakcije vezanja komplementa (RVK test).
2. Seznam rej, v katerih je potrebno opraviti preiskave na brucelozo iz 12. člena pravilnika, je na voljo v CIS VURS EPI – diagnostične preiskave, ki je dostopen preko spletne strani VURS www.vurs.si.

IV.

1. Za ugotavljanje enzootske goveje levkoze v skladu s 13. členom pravilnika se kot presejalni test uporabi presejalni ELISA test in kot potrditveni test potrditveni ELISA test.
2. Seznam rej, v katerih je potrebno opraviti preiskave na enzootsko govejo levkozo iz 13. člena pravilnika, je na voljo v CIS VURS EPI – diagnostične preiskave, ki je dostopen preko spletne strani VURS www.vurs.si

V.

1. Tuberkulinizacija iz 14. člena tega pravilnika se izvaja v skladu z določili pravilnika, ki ureja bolezn živali.
2. V rejah, kjer so se v letu 2006 ugotovili pozitivni reaktorji na tuberkulinski preizkus, se lahko kot prvi tuberkulinski preizkus uporabi primerjalni tuberkulinski test, po predhodnem soglasju OU VURS.
3. V primeru pozitivne ali sumljive reakcije pri tuberkulinskem monotestu, se za nadaljnje postopke uporabi primerjalni tuberkulinski test.

VI.

1. Za preiskave na bolezen modrikastega jezika se uporabi ELISA test.
2. Seznam rej, v katerih je potrebno opraviti preiskave na bolezen modrikastega jezika iz 15. člena pravilnika, je na voljo v CIS VURS EPI – diagnostične preiskave, ki je dostopen preko spletne strani VURS www.vurs.si.

VII.

1. Za preiskave na mrzlico Q se uporabi ELISA test.
2. Seznam rej, v katerih je potrebno opraviti preiskave na mrzlico Q iz 16. člena pravilnika, je na voljo v CIS VURS EPI – diagnostične preiskave, ki je dostopen preko spletne strani VURS www.vurs.si.

VIII.

Za preiskave na brucelozo iz 12. člena, enzoosko govejo levkazo iz 13. člena, bolezen modrikastega jezika iz 15. člena in mrzlico Q iz 16. člena pravilnika, se odvzame en vzorec (ena epruveta) krvi.

C. PREVENTIVNI UKREPI PRI DROBNICI

IX.

1. Seznam rej, v katerih je potrebno opraviti preiskave na *B. melitensis* iz 20. člena pravilnika, je na voljo v CIS VURS EPI – diagnostične preiskave, ki je dostopen preko spletne strani VURS www.vurs.si
2. Za ugotavljanje bruceloze (*B. melitensis*) v skladu z 20. členom pravilnika se kot presejalni test uporabi Rose Bengal (RB) test, kot potrditveni pa test reakcije vezanja komplementa (RVK test).

X.

1. Za preiskave na bolezen modrikastega jezika iz 21. člena pravilnika se uporabi ELISA test.
2. Seznam rej, v katerih je potrebno opraviti preiskave na bolezen modrikastega jezika iz 21. člena pravilnika, je na voljo v CIS VURS EPI – diagnostične preiskave, ki je dostopen preko spletne strani VURS www.vurs.si

XI.

1. Za preiskave na mrzlico Q iz 22. člena pravilnika se uporabi ELISA test.
2. Na mrzlico Q se pregledajo vsi vzorci, odvzeti za preiskave na *B. melitensis* iz 20. člena pravilnika.

XII.

Za preiskave na *B. melitensis* iz 20. člena, bolezen modrikastega jezika iz 21. člena ter mrzlico Q iz 22. člena se odvzame en vzorec (ena epruveta) krvi.

XIII.

1. V skladu s četrto alinejo 7. točke 19. člena pravilnika odvzamejo vzorce za genotipizacijo, pri odbranih živalih, ki so na seznamu za genotipizacijo v letu 2008, ki ga je pripravila priznana rejska organizacija (Zveza društev rejcev drobnice, v nadaljevanju ZDRD), in pri odbranih ovnih na testnih postajah veterinarske organizacije s koncesijo. Na navedenem seznamu je 6000 odbranih plemenskih živali iz rejskega programa ZDRD. Vzorci pri živalih iz seznama morajo biti odvzeti v spomladanskem obdobju oziroma najkasneje do 31.5. 2008.
2. Seznam gospodarstev GENOTIPIZACIJA_2008 - Seznam živali v kontroliranih tropih, pri katerih je potrebno odvzeti kri za genotipizacijo, je dostopen na spletni strani VOLOS: https://storitve-mkgp.gov.si/dad/sir/Wsir_Generic.startup?p_application=OVIN
3. Vzorce krvi se odvzame le pri plemenskih živalih, ki so na seznamu iz zapisnika.
4. Ob odvzemu vzorcev na testni postaji Logatec in Jezersko se zapisnik napiše ročno v obrazec ZOVT. V obrazec je potrebno vnesti naslednje podatke: ušesna številka živali, imetnik, naslov imetnika živali, spol, datum rojstva in pasma živali.
5. Odbrani ovni in ovce morajo biti trajno označeni (v skladu z Pravilnikom o identifikaciji in registraciji drobnice (Uradni list RS; št. 22/04)).

6. Odvzame se ena epruveta krvi, z dodatkom antikoagulant (EDTA, heparin). Odvzete vzorce se hrani na temperaturi +4° C in se jih najkasneje v roku treh dni dostavi na Nacionalni veterinarski inštitut, Enoto za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali, Laboratorij za molekularno biologijo in molekularno genetiko, Gerbičeva 60, p. Ljubljana.
7. Stroške odvzema vzorcev in stroške preiskav se krije iz proračuna RS.
8. NVI pošlje rezultat genotipizacije v vednost tudi imetniku živali in Biotehniški fakulteti, Centru za strokovno delo v živinoreji, Groblje 3, p. Rodica. Skrbnik podatkovne baze (BF-Center za strokovno delo v živinoreji) vnese rezultate genotipizacije v bazo podatkov.
9. Uradni veterinarji OU izvajajo v tropih ovac (iz zgoraj navedenega seznama) nadzor nad izvajanjem programa selekcije odpornosti na TSE.

D. PREVENTIVNI UKREPI PRI PRAŠIČIH

XIV.

1. Preiskave na klasično prašičjo kugo (KPK), bolezen Aujeszkega (BA) in vezikularno bolezen prašičev (SVD) iz prvega odstavka 23. člena pravilnika se izvajajo v skladu s priloženo 1, ki je sestavni del tega obveznega navodila.
2. Seznam rej za preiskave na KPK, BA in SVD iz četrtega odstavka 23. člena pravilnika je na voljo v CIS VURS EPI – diagnostične preiskave, ki je dostopen preko spletne strani VURS www.vurs.si.
3. Kot presejalni test se uporabi ELISA test. V primeru pozitivnega rezultata KPK ELISA se kot potrditveni in diferencialno diagnostični testi za KPK uporabijo: SN, SN-BD in SN-BVD.
4. Za potrebe opravljanja preiskav iz tega člena pravilnika, je pomen izrazov naslednji:
  - a. pitanec: prašič, starejši od 4 mesecev;
  - b. plemenska svinja: breje mladice in svinje, ki so vsaj enkrat prasile;
  - c. plemenski merjasec: merjasci, ki imajo znano poreklo in lastnika, oceno plemenske vrednosti in so označeni v skladu s predpisi ter vpisani v rodovniško knjigo (seznam plemenskih merjascev je v prilogi 2 tega navodila).
5. Za potrebe opravljanja preiskav iz tega člena je potrebno odvzeti en vzorec (eno epruveto) krvi. Minimalna količina odvzete krvi mora biti vsaj 5 ml.
6. Vzorce krvi je potrebno odvzeti do 30. oktobra 2008.

E. PREVENTIVNI UKREPI PRI PERUTNINI

XV.

1. Za kontrolo imunosti na atipično kokošjo kugo (AKK) iz druge alineje prvega odstavka 25. člena pravilnika se pri nesnicah konzumnih jajc pregledajo jarkice v starosti 12. do 18. tednov.
2. Za kontrolo imunosti na AKK iz tretje alineje prvega odstavka 25. člena pravilnika se pri pitovni perutnini pregleda ena vselitev na leto.
3. Za kontrolo imunosti na AKK iz četrte alineje prvega odstavka 25. člena se pri njih pregledajo reje, kot so navedene v prilogi 3 tega navodila.
4. V skladu s programom iz prvega odstavka 26. člena pravilnika je potrebno preiskati reje, kot so navedene v prilogi 3 tega navodila.
5. Če se opravljajo preiskave na AKK in aviarno influenco (AI) pri isti kategoriji živali (25. in 26. člen pravilnika), se za preiskavi na AKK in AI odvzame en vzorec (ena epruveta) krvi.
6. Vzorcji za preiskave na AI morajo biti odvzeti do 1. 12. 2008, race pa do 1. 10. 2008.

F. PREVENTIVNI UKREPI PRI DIVJADI

XVI.

1. V skladu z 32. členom Pravilnika se odvzamejo vzorci za preiskave na CWD pri vsaki uplenjeni bolni jelenjadi (sanitarni odstrel) iz proste narave in pri farmsko gojeni divjadi vrst navadni jelen (*Cervus elaphus*) in damjak (*Dama dama*). Lovske družine oziroma lovišča s posebnim namenom lahko vzorce odvzamejo tudi pri najdeni poginuli divjadi prej omenjenih vrst, če je vzorec še primeren za analizo (svež pogin).
2. Odvzem vzorcev za preiskavo na CWD pri divjadi iz proste narave opravijo usposobljene osebe v zbiralnicah divjadi lovskih družin in v zbiralnicah divjadi v loviščih s posebnim namenom, vzorce pri odstreljeni bolni jelenjadi pa uradni veterinarji v odobrenih obratih.
3. V laboratorij se pošlje:
  - a. pri ženskih živalih glavo brez spodnje čeljusti in jezika,
  - b. pri moških živalih pa del lobanje, ki ostane po iz-žaganju trofeje.Na poslanem delu (vzorcu) mora ostati del možganov, mali možgani in podaljšana hrbtenjača (obeks) ter grlo in žrelo.
4. NVI odvzame do 50 vzorcev pri povoženi divjadi in poginuli farmsko gojeni divjadi iz obor, starejši od 18 mesecev, naslednjih vrst jelenjadi: navadni jelen (*Cervus elaphus*) in damjak (*Dama dama*).
5. V primeru, ko kadaver prevzame VHS služba, vzorčenje opravi NVI v vmesnih obratih za zbiranje živalskih trupel. V primeru, ko bo trup odstreljen bolne farmsko gojene divjadi predan v oceno glede zdravstvene ustreznosti mesa, pa vzorčenje opravi uradni veterinar v odobrenem obratu. Vzorci se samo živali starejše od 18 mesecev.
6. Pravilno odvzet vzorec za preiskavo na CWD pri jelenjadi mora vsebovati del malih možganov in možgansko deblo (vsaj podaljšana hrbtenjača z obeksom).
7. Higienik VHS službe oziroma uradni veterinar mora izpolniti »Spremní dopis vzorcev jelenjadi za preiskavo na CWD«, ki je dostopen na spletni strani <http://www.vurs.si> (Obvezna navodila in obrazci).
8. Preiskavo vzorca z eno od metod navedenih v točki 4, Poglavlja C, Priloge X Uredbe 999/2001 ES, opravi Nacionalni veterinarski inštitut, Enota za diagnostiko kužnih in drugih bolezní živalí, Laboratorij za patologijo in TSE, Gerbičeva 60, p. Ljubljana. Laboratorij mora zagotoviti hranjenje dela vzorca (svež ali zamrznjen) do negativnega izvida hitrega testa.
9. Nacionalni veterinarski inštitut pošlje izvid preiskave pošiljatelju vzorca. Kadar je bilo vzorčenje opravljeno pri povoženi divjadi in pri divjadi iz obor, NVI o rezultatih preiskave pisno obvesti rejca divjadi v oborah in lovsko družino (če je znana), na področju katere je bila jelenjad povožena.
10. V primeru suma na CWD ali drugo obliko TSE poteka obveščanje v skladu z Načrtom ukrepov ob pojavu BSE pri govedu v RS.
11. NVI vodi evidenco o vseh prinesenih vzorcih in mesečno poroča VURS. NVI za VURS pripravi tudi letno poročilo v skladu z zahtevami Priloge IV, Odločbe Komisije 2007/182 ES o raziskavi v zvezi z boleznijo kroničnega hiranja pri jelenih.

dr. Vida Čadonič Špelič, dr. vet. med.
Generalna direktorica VURS

V vednost:

- NVI;
- Veterinarska zbornica – Sekcija zasebnih veterinarjev praktikov;
- Območni uradi VURS;
- Arhiv, tu.

PRILOGA 1

PREISKAVE NA KPK, BA in SVD NA VELIKIH PRAŠIČEREJSKIH OBRATIH (23. člen pravilnika)

1. Jemanje vzorcev krvi pitancev iz velikih prašičerejskih obratov poteka po sledeči razporeditvi:

Farma	Odvzem vzorcev na liniji klanja v:
Ihan	MPR d.o.o., Šentjur
Pristava	MPR d.o.o., Šentjur
Klinja vas	MPR d.o.o., Šentjur
Ižakovci	MIR d.o.o. Gornja Radgona
Podgrad	Pomurka MI d.o.o., Murska Sobota
Draženci	MIR d.o.o., Gornja Radgona
Ljutomerčan	MIR d.o.o., Gornja Radgona

2. Jemanje vzorcev krvi plemenskih svinj iz velikih prašičerejskih obratov poteka po sledeči razporeditvi:

Farma	Odvzem vzorcev na liniji klanja v:	Odvzem vzorcev na farmi
Ihan	-	VOA IHAN d.o.o.
Pristava	-	VOA IHAN d.o.o.
Klinja vas	-	VOA IHAN d.o.o.
Ižakovci	MIR d.o.o. Gornja Radgona	-
Podgrad	Pomurka MI d.o.o., Murska Sobota	-
Draženci	MIR d.o.o., Gornja Radgona	-
Ljutomerčan	-	VA Ljutomer

3. Odvzem vzorcev krvi mora UV na klavnici oziroma veterinar obratne veterinarske ambulante sporočiti na GU VURS.

4. NVI pošlje izvide o opravljenih preiskavah tudi na GU VURS.

Priloga 2: Seznam plemenskih merjascev

(v priponki)

Priloga 3: Seznam rej perutnine za vzorčenje na AKK in AI

(v priponki)